

Crnogorski Telekom
A.D. Podgorica

Broj/ 07-11260

Datum/ 28-06-2019

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE
KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST
PODGORICA

Primljeno: 28-06-2019

Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost:
	0102-4871/1		

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Gospodin

Darko Grgurović, izvršni direktor

POŠILJALAC

CRNOGORSKI TELEKOM A.D.

PREDMET

Zahtjev za naknadu neto troška US za poslovnu 2018. godinu

DATUM

28.06.2019. godine

Poštovani,

Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore, na sjednici održanoj 10.09.2015. godine donio je Rješenje kojim je odredio da Crnogorski Telekom A.D. Podgorica pruža usluge Univerzalnog servisa:

- ispunjavanje opravdanog zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji, čime se omogućava govorna komunikacija i brzina prenosa podataka koja omogućava funkcionalni pristup internetu;
- posebne mjere i povoljnosti, kao i lica sa invaliditetom, uključujući i pristup hitnim službama, službi za davanje informacija o broju pretplatnika i imeniku pretplatnika, koje omogućavaju jednake mogućnosti za pristup javno dostupnim telefonskim uslugama koje imaju i drugi krajnji korisnici, kao i odgovarajući izbor operatora dostupnih većini krajnjih korisnika.

I

U skladu sa članom 92 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 40/13, 56/13, 2/17), i članom 5 Pravilnika o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa ("Službeni list Crne Gore", br. 012/14 od 07.03.2014), Crnogorski Telekom, kao operator Univerzalnog servisa, ima pravo na naknadu neto troška za pružanje usluge Univerzalnog servisa ako isti predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje.

Imajući u vidu navedeno i da je tokom 2018. godine Crnogorski Telekom za potrebe pružanja usluge Univerzalnog servisa, odnosno ispunjavanja opravdanih zahtjeva korisnika za obezbjeđivanje Univerzalnog servisa ostvario trošak koji predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje ovim putem podnosimo zahtjev za naknadu neto troška, i to uzimajući u obzir:

- samo troškove koji su neposredno povezani sa pružanjem usluga iz opsega usluga Univerzalnog servisa i ispunjavanje opravdanih zahtjeva korisnika za uslugama Univerzalnog servisa
- razumnu profitnu stopu koja se odnosi na usluge pružanja usluga iz oblasti Univerzalnog servisa

Troškovi obezbjeđivanju uslova za pružanja usluga Univerzalnog servisa u 2018. godini ukupno su iznosili 324.432,53 eura što uključuje i troškove nastale u 2017 i 2018 godinu što pored troškova implementacije lokacija na kojima je obezbijedjen priključak Univerzalnog servisa uključuje i troškove implementacije lokacija na kojima još nije obezbijedjen priključak za korisnike koji su podnijeli opravdane zahtjeve za predmetni servis. Troškovi se odnose na:

- o pružanje usluga Univerzalnog servisa korisnicima koji se te usluge koristili od 2016 odnosno 2017 godine na lokaciji Nudo, Gostilje, Trešnjevo,, Medun, Meterizi, Ubli, Mosor i Prisoje, Lever Tara
- o obezbjeđivanje uslova za izgradnju novih lokacija Univerzalnog servisa za koje je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost dala saglasnost da se relaizuju kao US lokacije

po opravdanim zahtjevima korisnika koji su te zahtjeve podnijeli ranijem USO Telenor tj lokacije Bliškovo i Barice u opštini Bijelo Polje;

- o obezbjedjivanje uslova za izgradnju novih lokacija Univerzalnog servisa koje je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost dala saglasnost da se relaizuju kao US lokacije po opravdanim zahtjevima korisnika koji su te zahtjeve podnijeli Crnogorskom Telekomu i to : Bijele Poljane-Cetinje, Čukovići Rijeka Crnojevića, Vinići –Danilovgrad,Fundina- Podgorica i Jelovica -Berane,

Od ukupnih troškova za sve lokacije od **324,432,53** eura ukupni troškovi nastali u 2017 i 2018 godini za implementaciju lokacija na kojima je obezbijedjen priključak do kraja 2018 godine iznosili su **265.430,01** eura.

U prilogu dostavljamo dokaze (fakture, ugovore, i drugo) kojima potvrđujemo sljedeće nastale troškove na lokacijama na kojima je priključak obeybijenjen do kraja 2018 godine.

	Dobavljač	Lokacija/usluga	Total EUR
1	Agencija za elektronske komunikacije*	Nudo - Naknada za radio frekvencije	216,22
2	Telenor doo.	Nudo - utrošena električna energija i sanacija NN voda	3.093,46
Ukupno za lokaciju Nudo (1)			3.309,68
3	Agencija za elektronske komunikacije*	Gostilje - Naknada za radio frekvencije	288,29
4	Telenor doo.	Gostilje - utrošena električna energija i zamjena split sistema	1.656,60
Ukupno za lokaciju Gostilje (2)			1.944,89
5	Agencija za elektronske komunikacije*	Cuce -Trešnjevo - Naknada za radio frekvencije	216,22
6	Telenor doo.	Cuce-Trešnjevo - utrošena električna energija	1.183,02
Ukupno za lokaciju Cuce-Trešnjevo (3)			1.399,24
7	Agencija za elektronske komunikacije*	Medun - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	216,22
8	Elektroprivreda Crne Gore	Medun - utrošena električna energija	854,18
Ukupno za lokaciju Medun (4)			1.070,40
9	Ericsson	RBS Barice	17.118,82
10	Panos	Antenski sitem Barice	3.651,00
11	Televex	RBS Barice celicna konstrukcija	17.863,95
12	Televex	RBS Barice gradjevinski radovi	26.598,64
13	Televex	RBS Barice elektro radovi	14.208,43
14	Televex	RBS Barice elektro radovi CEDIS	1.855,20
15	Huawei	MW	2.837,88
16	Ericsson Crna Gora	Montažni radovi	421,88
17	Agencija za elektronske komunikacije*	Barice - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	1.153,15
18	Elektroprivreda Crne Gore	Barice - utrošena električna energija	510,99

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

Ukupno za lokaciju Barice (5)			86.219,94
19	Agencija za elektronske komunikacije*	Lever tara - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	288,29
Ukupno za lokaciju Lever tara (6)			288,29
20	Ericsson	RBS Bijele Poljane	17.105,12
21	Panos	Antenski sitem Bijele Poljane	3.651,00
22	Televex	RBS Bijele Poljane celicna konstrukcija	19.345,30
23	Televex	RBS Bijele poljane gradjevinski radovi	18.202,82
24	Televex	RBS Bijele poljane elektro radovi	15.994,18
	Huawei	MW	3039,05
	Ericsson Crna Gora	Montažni radovi	421,88
25	Uprava lokalnih prihoda Cetinje	Taksa-RBS Bijele Poljane	50,00
26	Crnogorski Elektrodistributivni Sistem	Cedis- Taksa za RBS Bijele Poljane	40,84
27	Agencija za elektronske komunikacije*	Bijele Poljane - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	1.096,27
28	Elektroprivreda Crne Gore	Bijele Poljane - utrosena elektricna energija	966,02
Ukupno za lokaciju Bijele Poljane (7)			79.912,48
29	Ericsson Nikola Tesla d.d.	RBS Vinici	28.244,60
30	Panos Inzenjering DOO	RBS Vinici - antene	2.866,59
31	Kodar Inzenjering D.O.O.	RBS Vinici infr. radovi	44.325,00
32	Kodar Inzenjering D.O.O.	RBS Vinici napajanje i zid	10.737,90
33	Kodar Inzenjering D.O.O.	RBS Vinici - radovi na antenskom sistemu	649,00
35	Huawei	MW	4.385,53
36	Agencija za elektronske komunikacije*	Vinici - Naknada za koriscenje dodijeljenih radio-frekvencija	75,82
Ukupno za lokaciju Vinici (8)			91.284,44
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8)			265.430,01

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

trosak iz 2017**

Prihodi	Total EUR
Prihodi od korisnika US	2.208,08
Prihodi od poziva ostvarenih ka brojevima US	117,95
Prihodi od terminacije poziva prema korisnicima US	93,91
Ukupno	2.419,94

Neto trošak	263.010,07
--------------------	-------------------

* Rješenje Agencije broj 02-791 od 13.02.2018 godine

** trosak nastao 2017 godini ali nije odobren kao dio neto troška US za tu godinu jer na predmetnoj lokaciji nije bio obezbijedjen servis u 2017 godini

Prihodi od pružanja usluga Univerzalnog servisa u 2018. godini (za 37 korisnika koji su imali aktivan priključak tokom 2018 godine, a tokom godine su neki povremeno bili suspendovani a neki su i deaktivirani); iznosili su **2.419,94 eura** i odnose se na pozive US korisnika i usluga korišćenja interneta (**2.208,08 eura**); prihode od poziva ostvarenih ka brojevima US (**117,95 eura**) kao i prihode od terminacije poziva prema korisnicima US (**93,91 eura**)

Napominjemo da u dosadašnjoj praksi počev od 2013 godine od kada su podnošeni i odobravani zahtjevi za odobravanje neto troška USO za predmet US servis nijesu uzimani u obzir prihodi od korisnika mobilne mreže koji su ostvarili neki saobraćaj koristeći usluge posredstvom baznih stanica koje su implementirane kao US lokaciji ali je dana 25 juna 2019. godine u komunikaciji između odgovornog lica Agencije i Crnogorskog Telekomu zatraženo je da se u zahtjevu za naknadu neto troška US za 2018 godinu navedu i prihodi od korisnika koji su ostvarili saobraćaj koristeći RBS a nijesu korisnici US, s obrazloženjem da se u međuvremenu broj US lokacija značajno povećao i da te prihode svakako treba uključiti u obračun neto troška. Telekom međutim smatra da obaveza prikazivanja tog prihoda nije definisana u odredbi člana 2 stav 1 tačka 2 Pravilnika o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa („Službeni list Crne Gore“, br. 12/14) kao materijalna korist pružanja Univerzalnog servisa jer je ovaj podzakonski akt, budući da odražava princip tehnološke neutralnosti, nije uzeo u obzir i mogućnost da i drugi korisnici mogu koristiti servis posredstvom US infrastrukture kao što je slučaj sa baznim stanicama koje mogu koristiti i ostali korisnici mobilne mreže. Telekom ipak izražava spremnost da pokuša da utvrdi i te prihode uvažavajući inicijativu odgovornog službenika Agencije. Međutim u ovako kratkom roku je teško utvrditi o kojim je prihodu riječ i ovaj zahtjev stoga ne sadrži te podatke. Cijenimo da je utvrđivanje tog prihoda kompleksno iz više razloga jer su primjera radi neke bazne stanice postajale i ranije (MZ Medun i MZ Glibači Lever Tara) a kao US lokacije su implementirane putem upgrade na 3G. Cijenimo da kod njih treba uzeti u obzir samo prihode od interneta jer su usluge poziva i SMS posredstvom tih baznih stanica pružane i prije nego je lokacija implementirana kao US lokacija. Takodje izvjesno je da za tri lokacije (MZ Bijele Poljane, MZ Barice i MZ Vinići), koje su implementirane u 2018. godini kao 2G+4G rješenje mogu biti priznati samo troškovi odobrenog 2G + 3G rješenja pa je potrebno napraviti procjene koji bi prihodi od usluga posredstvom tih baznih stanica bili ostvareni da je bilo implementirano 2G+3G rješenje naročito kad je prihod od interneta u pitanju. Takodje treba imati u vidu da praktično svi korisnici Telekom mobilne mreže koriste pakete u kojima imaju uključene resurse pa ih kao „besplatne“ troše i posredstvom baznih stanica koje su implementirane kao US. Sve su ovo kompleksna pitanja koje sigurni smo nije moguće riješiti u ovom trenutku i za kratko vrijeme pa bi predlog Crnogorskog Telekomu bio da se prije svega izmijeni/dopuni Pravilnik o metodologiji obračuna neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa te da se zajedno ostalim operatorima i Agencijom definiše metodologija po kojoj će se vršiti obračun i procjene prihoda od ove kategorije korisnika koja bi bila primjenjena naredne godine kada se bude podnosio zahtjev za odobravanje neto troška za 2019 godinu.

Imajući u obzir naprijed navedene troškove i prihode, kao i činjenicu da Agencija prilikom priznavanja neto troška za određenu godinu priznaje samo troškove aktiviranih lokacija tj onih na kojim je servis pružen do kraja godine za koju se isti zahtjev za priznavanje neto troška podnosi, te ukupan iznos prihoda koje je Crnogorski Telekom ostvario od pružanja usluga Univerzalnog servisa, kao i činjenicu da je Agencija Crnogorskom Telekomu odobrila tehničko rješenje koje podrazumijeva 2G+3G tehnologiju (Zapisnik broj 0402-9376/1 od 22.12.2017. godine sa sastanka u Agenciji), a ne 2G+4G tehnologiju koja je implementirana na novim lokacijama aktiviranim u 2018 godini, ukupni gore prikazani neto trošak za 2018 godinu treba umanjiti za **9819,45 eura** za koliko bi troškovi implementacije lokacija Bijele Poljane, Barice i Vinići bili niži da je primijenjena odobrena 2G+3G tehnologija, čime se dolazi do obračuna neto troška USO Crnogorski Telekom za poslovnu 2018. godinu u iznosu od **253.190,62 eura**.

Ovo u skladu sa sljedećim procjenama troškova baznih stanica koji bi bili da je implementirano 2G +3G rješenje (profakture dobavljača prilog Zahtjevu za neto trošak)

RBS	dobavljač	Stvarni troškovi 2G+4G 2G/4G (€)	Procjena troškova 2G/3G (€) po profakturama	Razlika u eurima
RBS	dobavljač	2G/4G	2G/3G	razlika
RBS Barice	Ericsson Nikola Tesla d.d	17.118,82	17.091,87	-26,95
RBS Barice -antene	Panos Inženjering DOO	3.651,00	2.341,59	-1.309,41
		20.769,82	19.433,46	-1.336,36
RBS Bijele Poljane	Ericsson Nikola Tesla d.d	17.105,12	17.091,87	-13,25
RBS Bijele Poljane antene	Panos Inženjering DOO	3.651,00	2.341,59	-1.309,41
		20.756,12	19.433,46	-1.322,66
RBS Vinici	Ericsson Nikola Tesla d.d	28.244,60	22.755,14	-5.489,46
RBS Vinici antene	Panos Inženjering DOO	2.866,59	1.195,62	-1.670,97
			23.950,76	-7.160,43

Na osnovu svega gore navedenog Crnogorski Telekom podnosi ovaj zahtjev za naknadu neto troška USO za poslovnu 2018 godinu u iznosu od **253.190,62 eura** . Žiro račun Crnogorskog Telekoma na koji treba izvršiti uplatu dodijeljenih sredstava je 510-103-22 koji se vodi kod Crnogorske komercijalne banke AD Podgorica.

Napomena- prilikom obračuna neto troška od **253.190,62 eura** nijesu uzeti u obzir:

- dosadašnji troškovi implementacije tri odobrene US lokacija Fundina, Bliškovo i Čukovići koje Telekom nije uspio aktivirati u 2018 godini u iznosu od **71.241,91 eura** (troškovi su nastali u 2017 i 2018 godini) a koji će biti, pored ostalih troškova nastalih u 2019 godini, uključeni u zahtjev za odobravanje neto troška za 2019 godine ukoliko sve lokacije budu implementirane do kraja 2019 godine.
- troškovi koji su posljedica regulatornih obaveza koje su nametnute operatoru na osnovu analize tržišta
- troškovi zaposlenih koji su interno bili angažovani na aktivnostima obezbjedjivanja servisa korisnicima Univerzalnog servisa, poslovima redovnog održavanja, mjerenja signala na lokacijama na kojima je bilo potrebno provjeriti novo signala sa postojeće infrastrukture ili preduzeti druge aktivnosti na određivanju mikro lokacije (Fundina, Bijele Poljane, Vinići, Čukovići) i dr.
- troškovi obezbjedjivanja terminalnih-korisničkih uređaja (telefona za korisnike)
- troškovi koji su posljedica zadovoljavanja obaveza nacionalne bezbjednosti i odbrane države
- troškovi pružanja elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu iz opsega usluga Univerzalnog servisa
- troškovi kompenzacije i povraćaja kranjim korisnicima nastali zbog neadekvatnog kvaliteta pružene usluge iz opsega usluga Univerzalnog servisa
- troškovi modernizacije mreže koji nijesu bili namijenjeni poboljšanju ili ispunjavanju obaveze

- pružanja Univerzalnog servisa propisanog i kvaliteta
- troškovi raščlanjavanja računa, selektivne blokade odlaznih poziva,

Imajući u vidu da saglasno propisima operator Univerzalnog servisa koji pruža uslugu pristupa javnom elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji u obračunu neto troškova mora jasno identifikovati i opisati:

- profitabilne i neprofitabilne krajnje korisnike Univerzalnog servisa
- granicu na kojoj neprofitabilan korisnik postaje profitabilan
- troškove obezbeđivanja određenih povoljnosti za krajnje korisnike iz kategorije lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom jer su te povoljnosti dio ponude Crnogorskog Telekom na javnom konkursu po osnovu koga je Crnogorski Telekom imenovan za operatora Univerzalnog servisa a koja je uskladjena sa zahtjevima konkursne dokumentacije
- troškove obezbeđivanja određenih povoljnosti za krajnje korisnike lica sa niskim primanjima jer su te povoljnosti dio ponude Crnogorskog Telekom na javnom konkursu po osnovu koga je Crnogorski Telekom imenovan za operatora Univerzalnog servisa a koja je uskladjena sa zahtjevima konkursne dokumentacije

ističemo da poslovnoj 2018. godini nema profitabilnih korisnika pa usled toga nema potrebe za postavljanjem granice na kojoj takav korisnik postaje profitabilan, što se vidi iz analize ostvarenih troškova i prihoda u poslovnoj 2018. godini. Osim toga, obzirom na broj korisnika Univerzalnog servisa kojima je počev od 26 januara 2016 godine do 31 decembra 2018 godine obezbijedjen priključak za US iznosio 43, Crnogorski Telekom nije imao ostvarenu nematerijalnu korist odnosno nije došlo do prepoznatljivosti brenda, prisutnosti na teritoriji države kao ni marketinške prednosti.

II

Ostvareni neto trošak Univerzalnog servisa u 2018 godini u odnosu na procjenu neto troška sadržanog u Ponudi Crnogorskog Telekom na javnom konkursu za usluge :

- ispunjavanje opravdanog zahtjeva korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji, čime se omogućava govorna komunikacija i brzina prenosa podataka koja omogućava funkcionalni pristup internetu;
- posebne mjere i povoljnosti za lica smanjene pokretljivosti, kao i lica sa invaliditetom, uključujući i pristup hitnim službama, službi za davanje informacija o broju pretplatnika i imeniku pretplatnika, koje omogućavaju jednake mogućnosti za pristup javno dostupnim telefonskim uslugama koje imaju i drugi krajnji korisnici, kao i odgovarajući izbor operatora dostupnih većini krajnjih korisnika

Konkursnom Dokumentacijom za javni konkurs za određivanje operatora Univerzalnog servisa u oblasti elektronskih komunikacija broj: 0402 - 3993/4 od 1. jula 2015. godine za tačku 1.1.) Konkursne dokumentacije u dijelu

4. IZRADA, ROK, MJESTO I NAČIN PODNOŠENJA PONUDA

4.1. Sadržaj ponude

Pod od tačkom 2) u četvrtoj alineji (str.5) definisano je koje dokaze ponudjač treba da ponudi, i to kako slijedi :

„2) Dokaze o sposobnosti ponuđača da obezbijedi uslugu Univerzalnog servisa koja je predmet javnog konkursa:

- Plan za nastavak pružanja usluga Univerzalnog servisa postojećim korisnicima Univerzalnog servisa.

U ponudi treba dati generalni plan nastavka pružanja usluga Univerzalnog servisa za postojeće korisnike, bez iznošenja detalja za pojedine korisnike.

Uslugu Univerzalnog servisa 1.1. za sada koristi 20 korisnika na teritorijama opština: Cetinje (Mjesna zajednica Trešnjevo - numeracija 041 690xxx), Danilovgrad (Mjesna zajednica Gopstilje - numeracija 020 690xxx), Žabljak (numeracija 052 690xxx) i Podgorica (numeracija 020 690xxx). Korisnici usluga Univerzalnog servisa u opštinama Cetinje i Danilovgrad stanuju u ruralnom području. Korisnici u Žabljaku i Podgorici stanuju u urbanom području. Za potrebe pružanja usluga Univerzalnog servisa u Mjesnoj zajednici Trešnjevo izgrađena je radio bazna stanica Trešnjevo. Za potrebe pružanja usluga u Mjesnoj zajednici Gostilje izgrađena je radio bazna stanica Gostilje. U toku III kvartala 2015. godine u rad će biti puštena i radio bazna stanica Nudo koja će služiti za potrebe pružanja usluga Univerzalnog servisa u Mjesnoj zajednici Nudo.

Takodje je u Tački 4 Konkursne dokumentacije definisano je na koji način se vrši procjena troškova pružanja usluge Univerzalnog servisa za narednih pet godina i to :

„4) Procijenu troškova pružanja usluge Univerzalnog servisa za narednih pet godina, na osnovu troškovnog modela koji obuhvata procjenu troškova pružanja usluge, procjenu prihoda i procjenu materijalnih i nematerijalnih koristi koje se stiču pružanjem usluga Univerzalnog servisa koje su predmet javnog konkursa, u skladu sa propisima Univerzalnog servisa;

Za uslugu 1.1. Univerzalnog servisa potrebno je da ponuđač navede i obrazloži procjenu troškova pružanja usluga Univerzalnog servisa za 1.000 korisnika. Procjena troškova za uslugu 1.1. pored ostalog, obavezno treba da obuhvati procjenu troškova obezbjeđenja nastavka pružanja usluga Univerzalnog servisa postojećim korisnicima Univerzalnog servisa (eventualna instalacija RBS na lokacijama Trešnjevo, Gostilje i Nudo, promjena terminalne korisničke opreme i dr.)

Pored navedenog u proceduri postavljanja pitanja vezano za Konkursnu dokumentaciju za javni konkurs za određivanje operatora Univerzalnog servisa u oblasti elektronskih komunikacija Agencija je 16.07.2015. godine na upit Crnogorskog Telekomu sljedeće sadržine :

„**4. Pitanje** U kriterijumima za pružaoca usluge Univerzalnog servisa iz poglavlja 1 tacka 5.1. podtačka 3 „Troškovi pružanja usluge” str 14 Konkursne dokumentacije „navodi da su Ponudjači dužni da ponude iznos planiranog neto troska za 1000 korisnika Univerzalnog servisa na godišnjem nivou .Potrebno nam je pojasnjenje u odnosu na koji broj lokacija je ponudjač dužan da izvrši procjene troška od 10. jula 2015 godine “

dala sljedeći odgovor:

„Odgovor na pitanje 4:

Ponuđač u ponudi treba da navede specifikaciju i iznos planiranog neto troška koji će imati prilikom pružanja usluga za 1.000 korisnika Univerzalnog servisa, za jednu godinu pružanja usluge Univerzalnog servisa. Pri proračunu neto troška pretpostaviti da je 1.000 korisnika raspoređeno u svim crnogorskim oštinama u skladu sa učešćem pojedine opštine u ukupnom broju stanovnika Crne Gore: Andrijevića 0,8%, Bar 6,8%, Berane 4,4%, Bijelo Polje 7,4%, Budva 3,1%, Cetinje 2,7%, Danilovgrad 3,0%, Gusinje 0,6%, Herceg Novi 5,0%, Kolašin 1,4%, Kotor 3,6%, Mojkovac 1,4%, Nikšić 11,7%, Petnjica 1,1%, Plav 1,5%, Pljevlja 5,0%, Plužine 0,5%, Podgorica 30,0%, Rožaje 3,7%, Šavnik 0,3%, Tivat 2,3%, Ulcinj 3,2% i Žabljak 0,6%.

Prilikom proračuna neto troška za pružanje usluga Univerzalnog servisa za 1.000 korisnika pretpostaviti da se za pružanje usluge Univerzalnog servisa koriste postojeći kapaciteti elektronske komunikacione mreže, bez troškova eventualnog proširenja mreže za potrebe pružanja Univerzalnog servisa. Izgradnja nove infrastrukture za potrebe pružanja Univerzalnog servisa zavisi od podnijetih zahtjeva, koji sada nijesu

predvidivi, pa se sada ne mogu ni specificirati troškovi izgradnje infrastrukture za pružanje usluga Univerzalnog servisa za naredni period.

Troškovi proširenja mreže operatora Univerzalnog servisa za potrebe realizacije podnijetih zahtjeva za priključak Univerzalnog servisa zavise od lokacije za koju je zahtjev podniet i tehničkog rješenja za realizuju zahtjeva. Ove troškove će Agencija odobravati na osnovu podnijetih zahtjeva za priključke Univerzalnog servisa, odobrenog tehničkog rješenja i troškova njegove realizacije.”

Crnogorski Telekom je u skladu sa pomenutim zahtjevima Konkursne dokumentacije za predmetni javni konkurs, te dodatnim pojašnjenjem Agencije svojom Ponudom na predmetni javni konkurs definisao sljedeću : **Procjenu troškova pružanja usluge Univerzalnog servisa za narednih pet godina**

„Kao što je navedeno u dokumentaciji, Crnogorski Telekom je dostigao pokrivenost stanovništva 3G servisom od 94% i u regularnim razvojnim planovima je predviđena je dalja ekspanzija 3G i 4G mreže koja će povećati dostupnost širokopojsnih internet usluga koje zadovoljavaju minimalne zahtjeve za pružanje usluga Univerzalnog servisa. Imajući u vidu navedeno, očekujemo da će se pored postojećih korisnika koji se nalaze u servisnim zonama tri postojeće USO lokacije, ostali korisnici koji će zahtijevati uslugu Univerzalnog servis biti u zonama pokrivanja postojeće mreže Crnogorskog Telekom, te da neće biti potrebna izgradnja novih lokacija u narednom petogodišnjem periodu.

Obzirom da troškovi izgradnje nove infrastrukture za potrebe pružanja Univerzalnog servisa zavise od vrste lokacije za koju je zahtjev podniet kao i primijenjenog tehničkog rješenja za realizaciju, oni se u ovom trenutku ne mogu predvidjeti te ni specificirati.

Uzimajući u obzir prethodno navedene pretpostavke, za opsluživanje 1000 korisnika u 23 crnogorske opštine s tim da je broj mogućih korisnika utvrdjen saglasno procentualnom učešću broja stanovnika pojedine opštine u ukupnom broju stanovnika u Crnoj Gori, procijenjeni neto trošak za period od 5 godina je dat u sledećoj tabeli:

Troškovi	2016	2017	2018	2019	2020
Postojeće US lokacije (bazne stanice i terminalna oprema)	69.810	0	0	0	0
Nove lokacije za korisnike US	0	0	0	0	0
Terminalna oprema i usluga instalacije za 1000 novih korisnika (1000 korisnika u prvoj godini)	110.000	0	0	0	0
Održavanje (potrošnja el. en. dizel agregati, redovno održavanje...)	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Troškovi zakupa	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Ukupni troškovi	194.810	15.000	15.000	15.000	15.000

Prihodi	2016	2017	2018	2019	2020
Broj korisnika - kumulativno	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Naknade za priključenje	8.000	0	0	0	0
Računi korisnika	96.000	96.000	96.000	96.000	96.000
Terminacija poziva prema US korisnicima (iz CT mreže i izvan)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Ostali korisnici na baznim stanicama	90	90	90	90	90
Ukupni prihodi	106.090	98.090	98.090	98.090	98.090

Prihodi od nematerijalnih koristi	2016	2017	2018	2019	2020
Nematerijalne koristi	0	0	0	0	0

Neto trošak	88.720	-83.090	-83.090	-83.090	-83.090	-243.640
--------------------	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------

Shodno datoj tabeli planirani neto trošak pružanja usluga Univerzalnog servisa koje su predmet ove ponude, a koji je obračunat saglasno zahtjevima konkursne dokumentacije i pozitivnim propisima, iznosi 0,00 eura za period od pet godina, budući da se očekuje da će troškovi pružanja usluge biti pokriveni prihodima od pruženih usluga."

Crnogorski Telekom je, dakle, svoje procjene troškova pružanja gore pomenutih usluge Univerzalnog servisa uradio uzevši u obzir date pretpostavke da će za jednu godinu imati 1000 korisnika Univerzalnog servisa u 23 crnogorske opštine, da treba obezbijediti servis za postojećih 20 korisnika koji su servis koristili kod postojećeg USO, da će imati određene troškove održavanja lokacija Univerzalnog servisa i troškove zakupa, da će korisnicima morati obezbijediti opremu za obezbjeđivanje servisa. Takođe je u obračunu dao procjene prihoda od 1000 korisnika, od interkonekcije te procjenu da će na tim lokacijama pružati servis i drugim korisnicima ne samo korisnicima Univerzalnog servisa. Procjena obračuna neto troška je sljedstveno uključivala i procjenu prihoda od pružanja usluga za 1000 korisnika tj pretpostavljenog broja korisnika. Medjutim pretpostavljeni iznos prihoda se nije mogao ostvariti jer su prihodi od 37 korisnika u 2018 godini iznosili svega 2.419,94 eura.

Koliko je to bila realna ocjena da će broj korisnika biti 1000 nije bilo na Crnogorskom Telekomu kao ponudjaču da to procjenjuje. Ponudjač je u obračunu ponudjenog neto troška morao uzeti taj input u obzir.

III

U skladu sa prethodno navedenim, usluga Univerzalnog servisa do kraja 2018 godine je obezbijedjena za 43 korisnika od kojih je samo u 2018 godini usluga Univerzalnog servisa pružena za 8 korisnika i to na tri lokacije i to Bijeke Poljane - Cetinje, Barice - Bijelo Polje i Vinići - Danilovgrad. Implementacija lokacija Bliškovo-Bijelo Polje, Fundina- Podgorica i Čukovići - Rijeka Crnojevića je u toku (troškovi implementacije tih lokaciji nastali su u periodu 2017-2019 godina) a stvaraju se i preduslovi za implementaciju lokacije Jelovica - Berane. Implementacija ovih lokacija je odobrena od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost po važećoj Proceduru koju je usvojila Agencija.

Crnogorski Telekom je, što se iz navedenog kao i iz priložene dokumentacije može zaključiti, savjesno s pažnjom dobrog privrednika i efikasnog operatora, obezbijedio uslove da uz najmanje moguće troškove postojeći i novi korisnici dobiju traženu uslugu.

U skladu sa odredbom člana 93 Zakona o elektronskim komunikacijama Crnogorski Telekom kao operator Univerzalnog servisa vodi odvojeno računovodstvo za predmetnu oblast na način što su u računovodstvenom sistemu Crnogorskog Telekoma definisana konta prihoda i troškova za Univerzalni servis, na kojima se knjiže samo iznosi vezani za Univerzalni servis.

Takođe, vezano za CAPEX (kapitalna ulaganja) u sistemu postoji posebna linija budžeta (takozvani WBS element) na kojem se knjiže samo investicije vezane za Univerzalni servis.

IV

Crnogorski Telekom na osnovu navedenog **predlaže da Agencija donese Rješenje o priznavanju neto troška Univerzalnog servisa u iznosu od 253.190,62 eura** nastalog po osnovu obavljanja poslova operatora Univerzalnog servisa od strane Crnogorskog Telekoma u 2018 godini koji uključuje sve aktivnosti koje se preduzimaju da bi se ispunili opravdani zahtjevi korisnika za pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i javno dostupnim elektronskim komunikacionim uslugama na fiksnoj lokaciji mjestu čime se

PODIJELI DOŽIVLJAJ.

omogućava govorna komunikacija i brzina prenosa podataka koja omogućava funkcionalni pristup internetu, uz posebne posebne povoljnosti za lica sa niskim primanjima , kao i lica sa invaliditetom.

Potrebno je da Agencija prilikom odlučivanja o priznavanju neto troška Crnogorskog Telekoma kao operatora Univerzalnog servisa uvaži činjenicu da period ispunjavanja uslova za obezbjedjivanje servisa kada je u pitanju izgradnja novih lokacija po pravilu traje veoma dugo najčešće zbog okolnosti koje nijesu u domenu odgovornosti samog opearatora, što je Agenciji poznato iz izještaja o napretku u implementaciji koji se Agenciji dostavljaju dva puta mjesečno. Naročito te aktivnosti mogu biti dugotrajne kada je u pitanju situacija da je izbrana mikrolokacija koja je ocijenjena kao najpogodnija za pružanje usluga konkretnim korisnicima, na državnom zemljištu za koje nije ni izvršena parcelacija (slučaj Bliškovo i Fundina) ali i mnogi drugi razlozi koji mogu uticati da te aktivnosti predugo traju poput pribavljanja saglasnosti za priključak na elektrodistributivnu mrežu itd. Kako je Telekom nastojeći da što prije odradi aktivnosti koje jesu u njegovoj nadležnosti, imao određene troškove već u 2017 godini (nabavka opreme i dr) i, iako te lokacije nijesu implementirane u 2017 godini, već u 2018 godini, cijenimo da su ispunjeni uslovi da se i taj dio neto troška, koji je nastao kao rezultat ispunjavanja uslova za obezbjedjivaje usluga budućim korisnicima Univerzalnog servisa na tim lokacijama, prizna kao neopravdano finansijsko opterećenje USO Crnogorski Telekom u 2018 godini.

Srdačan pozdrav,

Pavle Đurović,

Direktor Sektora za korporativne i pravne poslove i sekretar Društva

Priloga : 63

